

זהו אברהם ברקובסקי - הצד השני בפרשת ה"מזורים"

האם יהיה

הוא הקורבן?

השני - אביהם של מרים וחנוך - איבד אברהם את חדות החיים. הוא החל וזנח את בית-החרושת הגדול לנעליים שהקים ופיתח עם עלותו ארצה, קנה הנות נעליים קטנה - שהוחלפה עם השנים, בסנדלריה עגומה בשוק הכרמל.

"כשחזרתי ארצה מהמלחמה" מספר יצחק, "הזמינה אותי אמה אליה, וסיפרה לי שנמסרה מאבא כי לא יכלה להשתוות איתי. תו. היא מעולם לא אמרה לי מילה אחת על זה שהוא גוי."

אברהם ברקובסקי עצמו נראה בעיניו, כי אדם שסיים כבר את מלחמותיו מזמן. בגיל אשתו? בגלל גילו? אינני יודע. בניו, מכל מקום, עומדים נכונים להילחם למענו: לאחר שפגו לרב גורן, שטחו בפניו את טענותיהם, הם מתכוננים גם לפנות לרשימה ארוכה של אישי ציבור, שיעזרו

יודע כרב קיצוני. או בגלל זה - אבא שלי חייב לסבול? -

רבן השני, יהודה (35) לא צריך להוסיף מילה על-מנת שיהיה ברור ש'אחיו מדבר גם בשבילו. כנ"ל גם לגבי אשתו, של אברהם, אותה נשא ב-1953, שנים לאחר שאשתו הראשונה, חווה נפרדה ממנו. אברהם עצמו מרים ראשו לרגע מהריצפה, וקובע קצרות, בטון שאין אחריו עירעור: "התגירתי כהלכה. אני יהודי".

בניו אינם מסוגלים להבין כיצד אפשר כלל לחשוב עליו אחרת. הם מבינים את צעדם של הרבנים, במידה שיכריזו על גיורו של אביהם כפסול - כפי שאו יהיו נישואיו הראשונים, לחווה, בטלים - ועל-ידי כך יהיו נישואיה השניים ברי-חוקף - נישואין אלו, מרים וחנוך, יהודים כשרים.

את כל זאת הם מבינים - אולם לא על חשבון אביהם: "שנינו עשינו ברי-חוקף כשנולדנו", מספר יצחק. "אבא נתן לוי חינוך דתי. בליל שבת היה אבא לוקח אותי תמיד לבית כנסת. כך זה נמשך עד

הבעל הראשון: "התגירתי כדין!"

לי שתוך שבוע ימים תבוא הפרשה לסיומה - בלי לפגוע באבא.

אם לא ייקימו? אני ממשיך ו- שואל. ואם יחליטו בכל זאת להסוך את אביך לקורבן?

"אותי אפשר לרמות רק פעם אחת, משיב יצחק.

"מה דעתך שלך? יקימו את ההבטחה, או לא?"

הוא מחייך בעוגמה: "יש לי ברירה?" הוא מושך בכתפיו. "הייתי מוכרח להסתפק כרגע בהבטחתם. אם יתגלה שרימו אותי, אצא להילחם על כבודו של אבא.

החור הישרה זיכאון. קירות שחור-ריים. איצטאות מלאות חפצים ישנים, מאובקים. כיסאות שאינם אלא גרוטאות עלובות. באחד מהם יושב גבר זקן, נמוך קומה אך רחב כתפיים. עיניו הכחולות משפילות מבטן אל הריצפה, על ראשו קסדת פשוט. זהו אברהם ברקובסקי - בעלה הראשון של חווה לנגר, אם "המזורים". האיש העלול להיעשות לקירבן בפרשה המבישה - אם יוכרו גיורו, מי לפני חמישים שנה, כפסול - ועלידי כך יתאפשר ביטול "ממזרותם" של חנוך ו- מרים, ילדיה של חווה, שנולדו לה מבעלה השני - לפני שהתגרשה מאברהם. (העולם הזה 1750).

במקרה זה, יחזור אברהם ויחפוף לגוי. יהיה זה מזור לפרשת חיינו של אדם, ש' נולד כפולני קתולי, הסכים להתגייר על-מנת שיוכל להינשא לבת השכנים היהודיה בה התאהב - הלא היא חווה - עלה אחריה לארץ-ישראל, חיי בה כל חייו כי יהודי בין יהודים.

"הבטיחו לי פתרון תוך שבוע - בלי לפגוע באבא" - אומר בן האשה השניה

1944, שאו התגייתי לבריגדה. אם אבא לא יהודי - מי כן?"

לפי סיפורם של הילדים, נראה ש'אהבת הילדות הבוררת של אברהם ל- חווה לא פגה עם השנים. כאשר, ב-1944, עזבה האמא את הבית עם הגבר האחר בו התאהבה, ואשר לאחר מכן הפך לבעלה

" בעוד שאם אברהם התגייר כהלכה, הרי שנישואיו הראשונים לחווה תופסים, ואז, כאשר נישאה חווה לבעלה השני ו- הולידה את מרים וחנוך מבלי לטרוח להתגרש תחילה מאברהם - נחשבים הילדים ילדיה של "גבר זר" של אשה נשואה ולפיכך ממזרים.

לא אהיה מוכן שיצביעו עליו ברחוב, ש' ייקבר מחוץ לקהל ישראל. אני נלחמתי ב' מחתרת, אבא תרם את חלקו להקמת מדינת ישראל - למה שתגיע לנו בושה כזאת? אבא יהודי, ולא אתן שיכריזו עליו כעל גוי."

"מה יהיה אם כך על גורלם של אחייך ואחותך, הממזרים? איך ישתחררו מ' ממזרותם?"

בצית סיגריה בסיגריה, נושא מבטו לעבר אימו, היושבת ממול, מחזיקה בשני הכלבים הקטנים. "אני מבין אותם", הוא נאנח מעומק הלב. "הם גם כן מאוד אומללים, רצים להתחתן כבר שנים ולא יכולים בגלל שעשו אותם, ממזרים, הרב שהכריז עליהם כממזרים, שלמה קרליץ

מדונה כתב העולם הזה על פגישתו עם ברקובסקי ומשפחתו:

"מה יקרה אם הרב גורן יביא הוכחות כי גיורו לא היה כשר - ולפיכך אינך יהודי" היפנית את שאלת הפתיחה ל- אברהם.

אברהם אינו נושא מבטו מהריצפה. ב' מקומו עונה לי בנו הבכור - מאשתו השנייה, הנוכחית - יצחק (46):

"לא ייתכן דבר כזה. יש לי הוכחות ש' זה בלתי אפשרי". הוא קם ממקומו, סר לאחת האיצטאות בסנדלריה החשופה וה' מדכאה, חוזר כשבידו שלוש מעטפות דחוי-סות מיסמכים. "הנה ההוכחות", הוא ארמר לי בשקט. "אראה אותן, רק אם יהיה צורך. ברגע האחרון."

"למה?"

"ביקשו ממני לשמור על השקט. הבטיחו

חווה לנגר

להם למנוע את הפיכת אביהם, שחי ל- דבריהם כל ימיו כיהודי מושלם, לנוכרי בארצו.

ואם יתברר שההבטחה שניתנה להם על-ידי הרבנים הופרה, ואביהם יוכרו כגוי - הם ישלפו את המיסמכים הסודיים. בכל האמצעים שלרשותם, הם מתכוננים למנוע את הפיכת אביהם לקורבן חף מפשע, ב' פרשה שלא היתה צריכה כלל להיוולד מ' עולם.

שהחברה מוכנה לפצות את גלמדי ב' בירה אחרת. כהן-צידון לא הסכימה, ה' לה חוקרת בפרשה, גילתה את העניין: מסתבר שבעל הדירה, מרוזק, גילה לפתע את ערך רכושו. הוא קנה מעמידר את דירתו, בה גר עד אז בשכירות, ב'201 ליי - ומכר אותה לאחד בשם שלמה צרליטה ב'22 אלף ל"י.

לא גלמוד גלמדי. מרוזק הגיש ב'

עמידר הודיעה לגלמדי שהיא נאלצת לבלט את החוזה, שכן רופא השיניים שהתגורר בדירה החליט להמשיך לגור בה. גלמדי שלח מיכתב לעמידר, ביקש לך-בל את העתק החוזה שלו. למרבה הפתעתו, קיבל מיכתב תשובה בו הודיעה לו עמידר כי אין כל חוזה חתום בין החברה לבנו. גלמדי פנה לעורכת-הדין מרגלית כהן-צידון, וזו פנתה לעמידר. היא נענתה

לצורך קניית דירה, פנה לחברת עמידר. עמידר הציעה לו את דירתו, המרווחת יחסית, של רופא השיניים יוסף מרוזק. גם הוא מאשור. גלמודי הסכים, וב'21.4.69 שילם לעמידר 972 ל"י על חשבון הדירה - שצריכה היתה לעלות 8,072 ל"י. ב' אותו מעמד נחתם בין הצדדים חווה. סקי' די עמידר לא מסרו לגלמדי העתק ממנו. חווה יוק. לא עברה חצי שנה ו'